

Discurs Cean. 22.05.2025

După 22 de ani de libertate (1918-1940), populația românească din Transilvania a ajuns din nou sub ocupație maghiară, în urma Arbitrajului de la Viena din 30 august 1940. Modificarea cursului războiului, după actul de la 23 august 1944, a fixat drept obiectiv principal, pentru guvernul de la București eliberarea acestei părți a teritoriului aflată sub ocupație ungară în vederea reinstaurării administrației românești.

Proclamația către țară a regelui Mihai difuzată la radio în seara zilei de 23 au 1944

ROMÂNII, În ceasul cel mai greu al istoriei noastre, am socotit în deplină înțelegere cu Poporul Meu, că nu este decât o singură cale pentru salvarea Țării de la o catastrofă totală: ieșirea noastră din alianța cu puterile Axei și imediata încetare a războiului cu Națiunile Unite. ROMÂNII, Un nou Guvern de Uniune Națională a fost însărcinat să aducă la îndeplinire voința hotărâtă a Țării de a încheia pacea cu Națiunile Unite. România a acceptat armistițiul oferit de Uniunea Sovietică, Marea Britanie și Statele Unite ale Americii. Din acest moment încetează lupta și orice act de ostilitate împotriva armatei sovietice, precum și starea de război cu Marea Britanie și Statele Unite. Primiți pe soldații acestor armate cu încredere. Națiunile Unite ne-au garantat independența Țării și neamstecul în treburile noastre interne. Ele au recunoscut nedreptatea dictatului de la Viena, prin care Transilvania ne-a fost răpită. ROMÂNII, Poporul nostru înțelege să fie singur stăpân pe soarta sa. Oricine s-ar împotrivi hotărârii noastre liber luate și care nu atinge drepturile nimănui este un dușman al Neamului nostru. Ordon Armatei și chem Poporul să lupte prin orice mijloace și cu orice sacrificii împotriva lui. Toți cetățenii să se strângă în jurul Tronului și al Guvernului pentru salvarea Patriei. Cel care nu va da ascultare Guvernului se opune voinței poporului și este un trădător de Țară. ROMÂNII, Dictatura a luat sfârșit și cu ea încetează toate asupririle. Noul Guvern înseamnă începutul unei ere noi în care drepturile și libertățile tuturor cetățenilor Țării sunt garantate și vor fi respectate. Alături de armatele aliate și cu ajutorul lor, mobilizând toate forțele Națiunii, vom trece hotarele impuse prin actul nedrept de la Viena pentru a elibera pământul Transilvaniei noastre de sub dominația străină. ROMÂNII, De curajul cu care ne vom apăra cu armele în mână independența împotriva oricărui atentat la dreptul nostru de a ne hotărî singuri soarta depinde viitorul Țării noastre. Cu deplină încredere în viitorul Neamului Românesc să pășim hotărâți pe drumul înfăptuirii României de mâine, a unei Românie libere, puternice și fericite. Mihai.

Luptele pentru eliberarea teritoriului județului Satu Mare și a împrejurimilor sale s-au purtat în cadrul Operațiunii Cluj, care era un plan strategic ce viza eliberarea nord-vestului Transilvaniei, iar operațiunile militare din ținuturile sătmărene constituiau a treia etapă din realizarea acestui plan, care devenise obiectivul final al operațiunii pentru nimicirea grupărilor de forțe germano-maghiare din partea nord-vestică a Transilvaniei.

Trupele românești care luau parte în luna octombrie 1944 la eliberarea teritoriului sătmărean au fost cele aparținând Armatei a 4-a care și-a instalat punctul de comandă la Jibou. Din subordinea Armatei a 4-a condusă de generalul Gheorghe Avramescu, făceau parte Corpul 2 armată și Corpul 6 armată. Fiecare dintre aceste două aveau în subordine mai multe mari unități, unități și subunități. Corpul 2 armată avea în acel moment câmpul de luptă în zonele înalte ale Codrului, flancul drept trebuind să elibereze localitățile situate pe direcția sa de înaintare: Oarța de Jos, Chilioara, Lelei, Archid, să înainteze în direcția Ser-Bogdand-Corund-Homoroad-Tătărești-Borlești-Satu Mare. Flancul stâng urma să se deplaseze pe direcția Hodod-Hurezu-Supurul de Jos-Acâș-Mihăieni-Moftinul Mare-Bervenii. Corpul 6 armată trebuia să păstreze flancul drept pe direcția Sărmășag-Bobota-Supurul de Sus-Săcășeni-Craidorolț-Terebești-Moftinul Mic-Carei-Urziceni. Iar flancul stâng: Orbău-Cehăluț-Blaja-Tașnad-Hotoan-Vezendiu-Petrești-Sanislău.

În comuna Săuca, sat **Cean**, la ieșirea din Cean, pe partea dreaptă a drumului Tașnad-Marghita, la limita cu județul Bihor avem un mormânt individual de război amenajat în amintirea unui **erou necunoscut** căzut aici în luna octombrie 1944. Mormântul este împrejmuit de o bordură de beton pe care este montat un gard metalic și o piatră de căpătâi inscripționată.

Rondel de război. În vremuri de război, Toate muzele tac... Pe câmpuri, în noroi, Tinere trupuri zac. În țărână se prefac, Uitate... Necunoscuți eroi, Că-n vremuri de război Toate muzele tac. Sângele curge-n șuvoi, În urma oricărui atac, Îl mai spală doar ploii... Oamenii se roagă și tac. În vremuri de război. **Ioan Friciu.**